

EDITORIAL

Ipamilit ang lubos nga pagbasura sa VFA kag tanan nga indipatas nga tratado militar

Sa atubang sang sini lang nga pagpahibalo sang rehimeng Duterte sa gubyrno sang US sang intensyon sini nga tapuson ang Visiting Forces Agreement (VFA), katungdanan sang pumuluyo nga Pilipino nga ipamilit ang lubos nga pagdula sa tratado kag iduso ang iban pa nga panawagan para sa pagpangapin sa pungsodnon nga soberanya.

Ang pagpirma ni Duterte sa *notice of termination* (pahibalo sa pagtapos) sang Pebrero 11 nagsabat sa madugay na nga panawagan sang pumuluyo nga Pilipino nga tapuson ang VFA. Bisan pa, ini una nga tikang pa lang. Kon amo, ginakinahanglan gilayon nga maghiliusa kag kolektibo nga magsinggit ang pumuluyo agud mapatuman ang pagtapos sa paantus nga tratado nga ini.

Sa maabot nga 180 adlaw, o tubtub sa mangin lubos nga epektibo ang pagbasura sa VFA, ginakinahanglan sang pumuluyo nga Pilipino nga:

1) hugot nga batuan ang anuman nga tikang agud bawion ang *notice of termination*, renegotasyon sang tratado, o negosasyon para sa panibag-o nga tratado nga magatugot sa mga tropa militar sang US nga permanente nga makapabilin sa pungsod;

2) ipamilit nga ipaidalum sa inspeksyon ang mga barko militar sang US nga nagasulod sa pungsod agud masiguro nga wala nagadala ang mga ini sang mga armas nuklear;

3) ipamilit nga ikulong sa mga bilangguan sa Pilipinas kag ipaida-

"Ipamilit...", *sundan sa pahina 2*

Upisyal sang PNP, patay sa ambus sang BHB-Central Panay

PATAY ANG ISA ka upisyal sang Philippine National Police (PNP) samtang pilason naman ang isa ka tinawo sang ambuson sila sang unit sang Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Central Panay (Jose Percival Estocada Jr. Command) sa Barangay Aglobong, Janiuay, Iloilo sang Pebrero 12 sang hapon.

Ginkilala ang napatay nga si Captain Efren Espanto, 29, kumander sang duha ka seksyon sang Reconnaissance Company sang Regional Mobile Force Battalion 6 nga nagalunsar sang operasyon nga kombat sa erya halin Pebrero 10. Bunga sang gilayon nga pagkapatay ni Espanto, wala sang mando kag nagpinalagyo ang iya nga mga tinawo. Nabilin ang

"Upisyal...", *sundan sa pahina 3*

"Ipamilit...", halin sa pahina 1

lum sa hurisdiksyon sang pungsod ang mga tinawo militar sang US nga nakakomiter sang krimen sa pungsod kag napamatud-an nga nakasala sa mga lokal nga korte pero nagapabilin nga ara sa kustodiya sang US bangud sa VFA;

4) ipamilit nga kanselahon ang Balikatan 2020 war games kag tanan nga mga ehersisyo militar (319 subong nga 2020) nga



ginalunsar sang mga pwersa militar sang US sa epektibidad sang VFA;

5) ipamilit nga ibasura ang 1951 Mutual Defense Treaty kag ang 2014 Enhanced Defense Cooperation Agreement;

6) manawagan nga tapuson ang Operation Pacific Eagle-Philippines nga ginagamit sang militar sang US agud pabaskugon ang interbensyon sini sa pungsod sa tabon sang "kontra-terorismo;"

7) manawagan nga bungkagon ang mga pasilidad militar sang US nga gintukod sa pungsod antes kag sa epektibidad sang EDCA lakip na ang mga pasilidad nga ginamentinar sini sa Lumbia Airport (Cagayan de Oro), Antonio Bautista Air Base (Palawan), Basa Air Base (Pampanga), Fort Magsaysay (Nueva Ecija), Benito Ebuen Air Base (Mactan, Cebu), Camp Navarro (Zamboanga City),

Camp Ranao (Marawi City) kag PNP Academy (Cavite);

8) ipamilit nga palayason ang mga pwersa militar sang US nga nakaistasyon sa pungsod, kag tapuson ang pagrelyebo sang mga tropa sini;

9) manawagan nga tapuson ang paggamit sa mga eroplano nga paniktik kag drone sang US, lakip na ang ginapadalagan sang mga pribado nga kontraktor lakip na ang Dyne Corporation; kag

10) manawagan nga tapuson ang ayuda militar sang US kag ang pagsuplay sini sang mga bomba, rocket kag bala nga ginagamit sang rehimeng Duterte sa armadong pagtapna kag paglapas sa mga kinamatarung.

Igapanawagan sang pumuluyo nga Pilipino ang pagbasura sa VFA kag tanan nga iban nga mga tratado militar bangud ginahatagan sang mga ini ang mga pwersa militar sang US sang ekstrateryal nga kinamatarung kag halos wala sang sablag nga akses nga mag-opereyt sa pungsod. Ginagamit sang US ang mga ehersisyo militar sa pungsod para hugton ang kontrol sini sa AFP. Tuyo sini nga gamiton ang lokal nga armadong pwersa bilang gaway sini sa pagpakita sang hegemoniko nga kusog sa Asia-Pacific.

Ang pagkahigot sang lokal nga militar sa US wala nagapugong, kundi nagaserbi nga magneto nga nagaganyat sa agresyon sang mga pwersa militar sang China kag tanan nga kaaway kag mangin kaaway sang US. Bangud ginhigot sang mga tratado nga ini ang Pilipinas, indi makapatuman ang pungsod sang isa ka independyente nga polisiya pangluwas.

Ang pagsandig sang AFP sa US para sa mga kagamitan militar, treyning kag doktrinal nga oryentasyon nalakip sa mga pinakadaku nga sablag sa pag-angkon sang matarung kag pangmalawigan nga kalinungan. Bangud impluwensyado sang US, kontra-insurhensya ang pangunahon

"Ipamilit...", sundan sa pahina 3

ANG Bayan

Tomo LI Blg. 4 | Pebrero 21, 2020

Ang Ang Bayan ay inilalabas sa wikang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray at Ingles. Tumatanggap ang Ang Bayan ng mga kontribusyon sa anyo ng mga artikulo at balita. Hinihikayat din ang mga mambabasa na magpaabot ng mga puna at rekomendasyon sa ikauunlad ng ating pahayagan.

-  [instagram.com/prwcnewsroom](https://www.instagram.com/prwcnewsroom)
-  [@prwc_info](https://twitter.com/prwc_info)
-  cppinformationbureau@gmail.com

Kaundan

Editorial: Ipamilit ang lubos nga pagbasura sa VFA kg tanan nga di patas nga tratado militar 1

Upisyal sg PNP, patay sa ambus ng BHB	1
8 aksyong militar sg BHB-NEMR	3
FMO ginbunalan sg BHB	4
Paglapta sg COVID	4
Kagarukan sa sulod sg CAFGU sa ICR	5
Pag-amyenda sa PSA	5
Kapintas kg kagarukan sg 77th IB	6
Iskemang pastillas, POGO	7
Kaso batuk sa Red-tagging, ginpasaka	8
Sangley Airport Project	9
Paltik nga deklarasyon kontra reklamasyon	9
Atake sa ABS-CBN	10
Paghimakas sa Harbour Centre	10
One Billion Rising	11
Defend Mindanao, gintukod	11
Pagpatay sa 4 na Pulang hangaway	11
Tacloban 5	12
Ispesyal nga pagtrato kay Palparan	12
Iligal nga pag-aresto sa Bicol	13
Protesta sg mga drayber, opereytor	13
Utang sg mga kumpanya sa kuryente	13

Ang Ang Bayan ay inilalathala dalawang beses bawat buwan ng Komite Sentral ng Partido Komunista ng Pilipinas

"Ipamilit...", *halin sa pahina 2*

nga ginatum-ukan sang AFP kag sang reaksyunaryo nga gubyrno sang Pilipinas imbes nga depensahan ang soberanya sang pungsod. Sa pagkama-tuod, ang kontra-insurhensya amo ang daku nga negosyo para sa militar-industriyal nga mga kapitalista sang US.

Nahibal-an sang pumuluyo nga Pilipino nga sayup ang ginatumod nga dahilan ni Duterte sa iya mga pahayag kon nga gusto niya nga tapuson ang VFA. Ang iya pamahug nga tapuson ang tratado nakaangut sa iya makinaugalingon nga pang-pulitika nga mga katuyuan.

Ini ang iya nga sabat sa hayagan nga pangpulitika nga pagpresyur

sang US Senate nga nagakundenar sa detensyon sang kritiko ni Duterte nga si Sen. Leila de Lima. Nagahibi si Duterte sa "interbensyon sang US" bangud lang nga indi niya luyag nga masaway ang iya indi patas nga pag-pakigbanggi sa iban pa nga nagapanguna nga maki-US nga mga grupo pulitikal. Ginapabutyag man niya ang paghikay sa ginabilang niya nga kulang nga suporta militar para sa kampanya nga kontra-insurhensya sang AFP. Nagapakalimos siya sa US sang dugang pa nga mga pang-atake nga helikopter, armalayt, bomba, *fighter jet*, *drone* kag iban pa nga kagamitan militar.

Ang personal nga mga interes kag makitid nga panan-awan ni Duterte

nagapakita nga ang tikang sa pag-isyu sang notisya para bungkagon ang VFA wala nagatum-ok para tapuson ang masobra tunga sa siglo nga neokolonyal nga paghari sang imperyalismong US. Ginalauman nga madali lang siya maulu-ulohan o mapasunod ni Trump o sang iya mismo nga mga maki-US nga upisyal militar.

Bisan pa, ang mga patriyotiko nga Pilipino hindi mapahipos sa ila pagpamilit nga bungkagon ang VFA kag iban pa nga indi patas nga mga tratado militar sa US. Mapag-on sila nga magatindog agud isulong ang paghimakas para tapuson ang imperyalista nga pagpaantus sang US kag agumon ang tunay nga pungsodnon nga kahilwayan. AB

"Upisyal...", *halin sa pahina 1*

bangkay sang kapitan sa lugar sang gin-awayan kag pagkaaga pa ini ginkuha. Para tabunan ang kahuy-anan, ginpagwa sang pulisya nga gindala pa kuno sa ospital si Espanto apang gindeklarar nga patay na pag-abot.

Ginpasalamatan sang BHB-Panay (Coronacion "Waling-Waling" Chiva Command) ang masa nga hugot nga nagbulig para masiguro ang kadalagan sang madalian nga ambus.

Quezon. Naglunsar sang armado nga aksyon ang BHB-Quezon sa banwa sang San Narciso kontra sa PNP sang Pebrero 14. Sa nasambit nga opensiba, tatlo ka pulis ang patay kag duha ang pilason. Gin-atake sang BHB ang mga pulis bilang sabat sa wala sang untat nila nga pag-lapas sa tawhanon nga kinamatarung sang mga mangunguma sa Bondoc Peninsula.

Sorsogon. Isa ka tinawo sang 2nd Provincial Mobile Force Company sang PNP nga nakabase sa Barangay Aquino, Bulan ang pilason sa operasyon haras nga ginlunsar sang BHB-Sorsogon sang Pebrero 16. AB

8 aksyon militar, ginlunsar sang BHB-NEMR

Naglunsar ang BHB-Northeastern Mindanao Region (NEMR) sang walo ka armado nga aksyon batuk sa mga pwersa sang militar kag pulisya sang Enero. Suno kay Ka Ariel Montero, tagapamaba sang BHB-NEMR, nagresulta ang mga aksyon sa pagkapatay sang siyam ka suldado kag pagkararong sang siyam nga iban pa.

Surigao del Norte. Sunod-sunod nga aksyon militar ang ginlunsar sang BHB-Surigao del Norte batuk sa 30th IB kag Special Action Force sang Enero 12 kag 13. Ginpalukpan sang BHB ang nagaoperasyon nga mga suldado kag pulis sa Barangay Camam-onan, Gigaquit. Sa duha ka inaway, isa ang patay kag tatlo ang pilason sa kaaway.

Sang Enero 13, ginpalukpan naman sang bomba sang mga Pulang hangaway ang mga suldado sa Barangay Lahi sa pareho nga banwa. Tatlo ang patay kag isa ang rarong sa mga tropa sang 30th IB.

Apat ka salakyan sang militar man ang ginpalukpan sang bomba sa Barangay Ladgaron, Claver sang Enero 17. Sakay sang mga ini ang mga elemento sang 30th IB, SAF kag PNP Provincial Mobile Force Company. Indi magnubo sa duha ang patay kag isa ang pilason sa opensiba.

Surigao del Sur. Gin-ambus

sang BHB ang mga pwersa sang 7th Special Forces Company sa Barangay San Isidro, Marihatag sang Enero 28. Nakumpiska sang BHB sa ila ang duha kalibre .45 pistola, isa ka radyo nga Harris kag iban pa nga kagamitan militar. Duha ang patay sa kaaway.

Naglunsar man sang operasyon haras ang BHB-Surigao del Sur batuk sa 3rd Special Forces Battalion sa Barangay Buhisan, San Agustin sang Enero 20.

Agusan del Norte. Ginpalukpan sang BHB ang nagaoperasyon nga tropa sang 29th IB sa Barangay Anticala, Butuan City sang Enero 18. Ginkumpirma mismo sang 402nd Brigade nga may duha ka kaswalti sa ila nga kubay.

Gin-ambus man sang BHB ang nagaoperasyon nga tropa sang 29th IB sa Barangay San Isidro, Kitcharao sang Enero 16. Suno sa mga residente, isa ang patay kag duha ang pilason sa mga suldado sa nasambit nga opensiba. AB

FMO sa Ilocos kag Abra, ginbunalan sang BHB

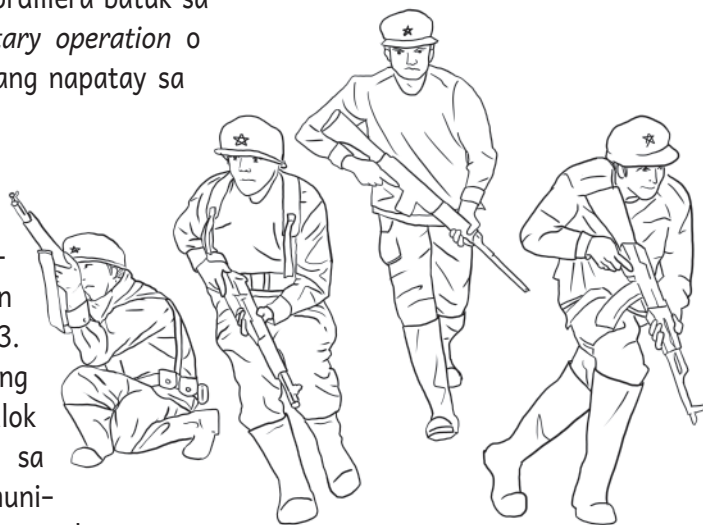
Sunod-sunod nga bunalan ang ginhimo sang BHB-Ilocos-Cordillera batuk sa nakapokus nga operasyon sang militar (*focused military operation* o FMO) sang 81st IB kag 69th IB sa Ilocos kag Abra. Tatlo ang napatay sa kaaway sa mga engkwentro sang Enero 13 kag Pebrero 2.

Sang Enero 13, ginpalukpan sang mga Pulang hangaway ang isa ka platoon sang 81st IB sa Barangay Mapisi, Nagbukel, Ilocos Sur mga alas-5:30 sang aga. Duha ka sulda ang napatay. Napatay man ang giya sang isa ka kolum sang 69th IB sa ikaduha nga inaway nga natabo sa Barangay Nagcanasan, Pilar, Abra sang Pebrero 2, ala-1:10 sang hapon. Maabtik nga nakamaniobra ang mga kaupod samtang pataratas nga nagpalupok ang kaaway para mapagwa ang ila nga kaswalti.

Bilang balos, wala sang pili nga nagpang-istraping gamit sang mga

helikopter ang mga pasista sa palibot sang Barangay Nagcanasan sang Pebrero 2-3. Nagdulot ini sang grabe nga kahadlok sa mga residente sa nasambit nga komunidad kag malapit nga mga baryo.

Sang Enero 7, nagalab-ot sa 21 nga kolum sang gintingub nga pwersa sang 24th IB, 69th IB, 81st IB, 71st Division Reconnaissance Coy kag Regional Mobile Force sang PNP ang gindeploy sa dulunan sang



Abra (Pilar, Villaviciosa kag Luba) kag Ilocos Sur (Santa Maria, Burgos, San Emilio, Nagbukel kag Narvacan). Nadugangan ini sang 12 pa ka kolum pagkatapos sang nasambit nga inaway. AB

Paglapta sang COVID-19, sintomas sang malala nga kahimtangan sang pangpubliko nga ikaayong lawas

Ginpakamalaut sang Partido Komunista sang Pilipinas (PKP) ang rehimeng Duterte sa malubha nga pagpabaya sini sa ikaayong lawas sang publiko sa atubang sang paglapta sang 2019 Novel Coronavirus (COVID-19). Bangud sa kawad-on sang pag-asikaso sa pangpubliko nga ikaayong lawas, ulihi na nga gindumilian ni Duterte ang mga byahe halin sa mga pungsod kon sa diin una nga naglapta ang *virus* kag bisan nagpatuman na sang mga tikang ang nagkalainlain nga pungsod agud pungan ang paglapta sini. Nagpagwa lang sang mandu si Duterte para sa pagdumili sa mga byahe sang Enero 31 pagkatapos siya pakamalauton sang mga pumuluyo, isa ka adlaw makaligad magdeklarar sang “public health emergency” ang World Health Organization (WHO).

Sa pinakaulihi nga report, ginatantya nga 2,000 na ang napatay sa China sa umpisa nga naglapta ang COVID-19 sadtong ulihi nga bahin sang Disyembre 2019. Masobra 76,000 man ang natapikan sang balatian nga ini nga ginakitaan sang mga sintomas pareho sang mataas nga hilanat, ubo kag mabudlay sa pagginhawa.

Suno sa PKP, nagtingkad ang makaluluoy nga kahimtangan sang pangpubliko nga ikaayong lawas bangud sa paglapta sang COVID-19. Pamatuod nga diri ang manubo nga alokasyon sang rehimen para sa sektor sang ikaayong lawas. Nagapabilin

nga wala sang akses ang mayorya nga imol sa mga serbisyo sa ikaayong lawas bangud korporatisado gihapon o para lang sa ganansya ang ginapabugal sang rehimen nga “universal health care” o sistema para sa libre nga pagpabulong.

Wala sapayan nga nagdaku ang absoluto nga kantidad sang alokasyon para sa sektor sang ikaayong lawas subong nga 2020 (halin P177.7 bilyon pakadto P185.5 bilyon), naggamay naman ang parte sini sa nasyunal nga badyet (halin 4.85% sadtong nagligad nga tuig pakadto 4.52%). Ang P7.8 bilyon nga gintaas sang badyet pagakitki-

ton lang sang implasyon.

Sa partikular, ang gintalana para sa Epidemiology and Surveillance Program ginsapsapan sang katunga (halin P262.9 milyon sang 2019 pakadto P147.4 milyon subong nga tuig). Ini ang programa sang Department of Health nga nagabantay, nagaimbestiga kag nagatugon sa paglapnag sang mga balatian pareho sang COVID-19.

Ginbuhinan man sang P147.4 milyon ang badyet para sa Health Systems Strengthening Program. Ang programa nga ini ang nagasiguro nga may makuhaan sang mga mamumugon sa ikaayong lawas lakip na ang mga duktor, nars, *midwife*, dentista, mamumugon sa ikaayong lawas sa komunidad, kag iban.

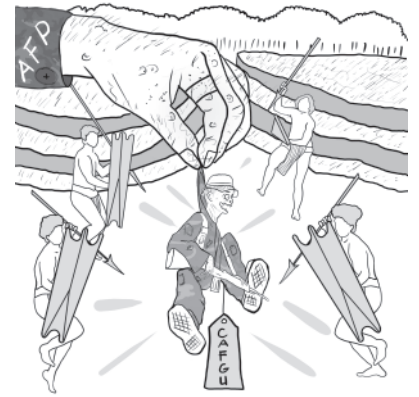
Sa subong, nagapabilin nga tumaman kanubo ang tumbasan nga duktor-sa-pasyente sa Pilipinas. Sa kada 10,000 pasyente, wala pa sang isa ka duktor (0.3%) ang nakatalana para sa ila. Labaw nga malayo ini sa rekomendasyon sang WHO nga tumbasan 1-1.5 duktor kada 1,000 pumuluyo. AB

Kagarukan sa sulod sang CAFGU sa Ilocos-Cordillera

Sang gintukod ang Citizen Armed Forces Geographical Unit (CAFGU) sad-tong 1987, kabahin sang katuyuan sini amo nga kuhaan sang base nga mangunguma ang Bagong Hukbong Bayan (BHB). Sa baylo nga sabton ang problema sa duta, gintiplang sang militar ang imol nga mangunguma agud gamiton batuk sa ila mga kapareho. Pwersahan nga ginrekrut kag ginpasulod sa CAFGU ang gin-ipit nga magsurender, nga sang ulhi nangin mga pasista, antisosyal kag kontra-pumuluyo. Kadungan sini ang napabay-an nga mga ulumhan, pangabuhian kag pati ang ila mga pamilya.

Suno sa pila ka anay CAFGU sa Ilocos kag Cordillera nga naghalin na sa serbisyo, kabaylo sang grabe nga kabudlayan ang halos limos nga *subsistence allowance* (SA) nga ila ginabatun. Suno kay “Empoy”, katunga lang sang P4,500 nga SA para sa 15 adlaw nga *duty* (tion sang serbisyo) ang ginauli nila bangud sa tuman kadamu nga buhin. Uyat sang kadreman (regular nga suldado nga nagadumala sa mga CAFGU) ang ila sweldo kag siya man ang kolektor sang mga buhin. Lakip sa ginabuhin ang ila bulanan nga gasto sa pagkaon kag multa para sa indi areglado nga pagsuksok sang uniporme, indi pag-abot sa gintalana nga oras sang *duty*, indi temprano nga pagbugtaw kag iban pa.

Maluwas pa diri, masunson nga nagakaatrasar sang isa tubtub tatlo ka bulan ang ila sweldo. Sa pila ka kahigayunan, isa ka tuig nga wala nila nabaton ang sweldo bangud gindeposito ini sang kadreman sa bangko agud patubuan sang interes. Gani antes pa man ang adlaw sang sweldo nagatinangkas na ang ila utang sa mga kaingod nga tiyangge. Masami man ginagamit ang pondo bilang kapital sa negosyo nga pautang sang kadreman sa mga CAFGU bilang pangbayad sa gasto sang ila mga anak sa eskwelahan. Sa kaingod nga baryo nga may detatsment man, may eksperensya nga indi gilayon ginahatag ang ila sweldo bangud lang sa suspetsa nga kahimbon sang mga CAFGU ang yunit sang BHB nga na-



gahulag sa lugar.

Ginbuyagyag man ni “Bong” ang pagmaltrato sang mga kadreman labi na sa mga CAFGU nga may kapamilya nga katapu sang BHB. Ginatawag sila nga mga “labang” (o may samay). Wala man sila ginasaligan kag permi nga ginaakigan. Bisan sa kubay sang mga CAFGU may pagduda sa kada isa. Mabaskog man ang pagpanghi-kay sang kadreman sa mga minor-yang CAFGU, pareho sang pagtawag nga “amu” kag iban pa. May pila ka CAFGU man nga nabungol bangud ginpalukpan sang pusil malapit sa ila dalunggan. Ang mga babaye nga CAFGU masami ginapapangita sang mga sumsuman sang mga kadreman kabaylo sang paglibre sa isa ka semana nga *duty*. May mga kahigayunan nga hinali lang ang pag-anunsyo sang operasyon gani wala sang ka-

“CAFGU...,” *sundan sa pahina 6*

Amyenda sa PSA, ginabuyagyag ang pag-ikog-ikog ni Duterte sa imperyalismong US—PKP

Sa isa ka pahayag sang Pebrero 20, ginkundenar sang Partido Komunista sang Pilipinas (PKP) ang pagratsada ni Duterte, iya maki-US nga mga teknokrata kag ginsuhulan nga mayorya sa Kongreso sa pag-amyenda sa Public Security Act (PSA). Ang reporma nga ini, nga ginpirmahan niya nga “gilayon” kag kabahin sang iya lehislatibo nga adyenda, ginpasar sang reaksyunaryo nga Kongreso sa ikaduha nga pagbasa sang Pebrero 18. Pagakuhaon sini ang telekomunikasyon kag transportasyon sa listahan sang mga “pangpubliko nga serbisyo” agud kakason ang nabilin nga mga restriksyon sa pagsulod sang dumuluong nga pamuhunan sa pungsod.

Siling sang PKP, ginapatuman ini ni Duterte para pamatud-an ang iya importansya bilang aset sang US pagkatapos kanselahon ang Visiting Forces Agreement. Ang amyenda kabahin sang mga reporma nga ginpanaug sang US sa pungsod para dalayon nga ibukas ang ekonomya sa benepisyo sang mga dumuluong nga

monopolyo kapitalista.

Sa partikular, ang pagpangapin sa nasambit nga mga industriya sa listahan sang mga pangpubliko nga yutilidad amo ang kabahin sa mga rekomendasyon sang American Chamber of Commerce sa idalum sang programa sini nga The Arangkada Philippines Project (TAPP).

Paagi sa pagkakakas sa limitasyon sa mahimo panag-iyahan sang mga dumuluong sa mga industriya nga ini, ipaidalum ni Duterte ang pumuluyo nga Pilipino sa mas malaut nga mga dagway sang imperyalista nga dominasyon dahil mangin lubos nga hilway ang mga dumuluong nga kapitalista nga makapanag-iyaga kag magkontrol sa operasyon sang estratehiko nga lokal nga mga empresa.

Sa pagkapasar sang amyenda, pat-ud nga magakita si Duterte kag iya mga tinawo sang binilyon nga dolyar nga suhol kag pahamham halin sa mga suhestyon sang mga dumuluong nga kontraktor sang tagasatagsa nila nga “unsolicited” nga mga proyekto kag konsesyon. AB

"CAFGU..." halin sa pahina 5

gamitan ang mga CAFGU pareho sang habol, bakpak kag iban pa.

Madamu sa ila ang nabuyo sa pagsugal, pagpahubog kag pagtan-aw sang malaw-ay nga pelikula. Bunga sini, masunson nga may away sa mga detatsment labi na kon hubog ang mga CAFGU, kag nagagamit pa sang ila mga armas kontra sa ila mga kaupod.

Nagakasamad man ang mga relasyon nga mag-asawa bangud sa lapnagon nga pagpangireda sang mga CAFGU sa lugar nga malapit sa mga detatsment. Madamu man nga kaso nga ginahimuslan sang mga kadreman ang mga asawa sang mga CAFGU kon sila naka-duty.

Indi man likom sa sulod sang mga detatsment ang paggamit kag pagbaligya sang droga. Kon indi man ginabakal sa luwas ginapasulod sang mga kadreman sa mga detatsment ang ila mga kontak agud magbaligya sang ginadumilian nga mga droga pareho sang *shabu*.

Nagakasamad man ang relasyon sang mga tribu bangud sa paggamit

sa mga CAFGU sa tion nga may operasyon kombat kag *peace and development teams* (PDT). Masami nga ginapamahug ang mga CAFGU kag sang ila mga kaupod nga regular nga mautod ang *bodong* (kasugtanan sa kalinungan) kon sila ginaatake sang BHB sa mga baryo. Sa mga erya nga *ginbodongan* ginapwesto ang mga CAFGU nga taga-komunidad agud mangin pasibo ang mga residente sa atubang sang mga atake sa ila kinamatarung. Sa mga operasyon kombat, ginapagamit sang bonet ang mga CAFGU agud indi makilala sang mga residente. Masunson man nga ginaumpisahan sang indi paghangpanay sa tunga sang mga tribu ang pagpabugal sang CAFGU sang ila mga armas.

Bangud sa pagtum-ok sa *duty* bi-lang CAFGU, napabayaang ang ila pangabuhian kag pati ang ila mga pamilya. Sa isa ka baryo nga madamu ang CAFGU, nagalab-ot sa pila ka gatos nga ektarya sang mga uma ang napabayaang. May kapasidad nga magprodyus ang erya sang masobra 400 sako nga bugas nga dugang tani

sa pagkaon sang ila mga pamilya kag bug-os nga komunidad. Bangud diri, ang ila naani nga palay nagaigo lang sa tatlo tubtub apat ka bulan nga konsumo. Kon magbakal naman sila sang bugas sa guwa sang baryo o sa mga sentrong banwa, ginatantya nga magaabot lang sa duha tubtub apat ka sako nga bugas ang sarang mabakal sang ila tuman kagamay kag nabuhinan nga kita kada bulan. Kon idugang pa ang gasto sa pagpa-eskwela kag pagpa-ospital kag iban pa, kulang gid katama ang ila SA. Indi man sila makakadto sa iban nga baryo labi na kon sila nagaoperasyon.

Tubtub subong, bangud sa perwisyo nga tuga sang mga detatsment sang CAFGU, padayon man ang pagpamilit sang mga komunidad agud dalayon nga bungkagon ang mga ini. Sa baryo nga malig-on ang desisyon nga indi tugutan ang pagtukod sang mga detatsment sang mga CAFGU sa ila lugar isa lang ang ila sabat sa militar: "Indi namon kinahanglan ang CAFGU bangud indi limpyo nga trabaho ang pagpanghimulos kag pagbutang sa peligro sa tribu." AB

Kapintas kag kagarukan, marka sang 77th IB

Naghalin sa 77th "Cadre" Battalion ang mga suldado nga nagadumala sa mga CAFGU sa Ilocos, Cagayan kag Cordillera. Sa sulod sang mga detatsment sang CAFGU, ang mga kadreman sang 77th IB ang nagapostura nga agalon sang mga paramilitar. Sila man ang nagapanguna sang garuk nga kultura, pangawat kag pagpamintas sa mga residente sa mga baryo nga nahamtangan sang ila nga mga kampo.

Malaba ang kontra-pumuluyo nga rekord sang batalyon nga ini. Isa sa nagapanguna nga papel sang 77th IB ang pagserbi nga gwardya sang mga mapandabong nga operasyon mina. Gintukod ang ila nga mga kampo para tapnaon ang mga tumandok nga nagabato sa pagpasilabot sang mga minahan sa duta sang katigulangan.

Sang Hunyo 2007, ginsulong sang mga elemento sang 77th IB ang mga mamumugon sa ikaayong lawas nga nagabulong sang mga pasyente sa Sityo Ubel, Barangay Gawaan, Balbalan, Kalinga. Ginpasibangdan ang mga duktor, nars kag boluntir nga mga katapu kuno sang BHB. Upod sang 77th IB ang mga suldado sang 21st IB sa

nasambit nga pagpamigos.

Sang Hunyo 2009, duha ka giya nga pangturista man ang iligal nga gindakop sang 77th IB sa Sagada, Mountain Province. Bilog nga gab-i sila nga gindetendir sa kampo kag ginpagiya sa operasyon sang militar pagkaaga.

Nabuyagyag man sang 2011 ang pagkawit sang mga upisyal sang batalyon sa badyet sang mga CAFGU. Bisan pa 400 lang ang CAFGU nga ila ginadumalahan, ginreport sini nga 800 ang ara sa serbisyo. Ang sweldo kag benepisyo sang ginatawag nga mga "ghost" (multo) CAFGU ginatutulunga sang mga upisyal sang 77th IB kag sang mga mataas nga upisyal sa 503rd Brigade kag 5th ID. Lapna-

gon ang ini nga iskema sang kagarukan sa tanan nga Cadre Battalion sang AFP.

Indi katingalahan kon ngaa ginasiway sang pumuluyo nga Igorot ang 77th IB. Sang 2014, ginbatuan sang tribu nga Mabaca sa banwa sang Balbalan, Kalinga ang plano sini nga magtukod sang kampo sa komunidad. Siling nila, indi na nila gusto nga masulit ang malaba kag mapait nga inagihan sang mga paglapas sang militar sa tawhanon nga kinamatarung sang mga residente.

Sadtong Disyembre 2018 man, madinalag-on nga ginreyd sang BHB ang detatsment sang 77th IB-CAFGU sa Lubuagan, Kalinga. Naagaw ang 30 mataas nga kalibreng armas, napatay ang kadreman sang kampo kag nararong ang tatlo ka CAFGU. Madugay na nga ginareklamo sang mga residente sang Lubuagan ang pilit nga pagrek-ruta kag pagpasurrender sa ila, pag-abuso sa kababainhan kag iban pa. AB

Iskemang *pastillas* kag lapnagon nga kriminalidad sa industriya sang POGO

Nabuyagyag sang nagligad nga semana ang lapnagon nga kagarukan sa Bureau of Immigration (BI) angut sa pagbaton sang mga upisyal sini sang suhol kabaylo sang iligal nga pagpasulod sa mga mamumugon nga Chinese sa pungsod. Ginatawag ang modus nga ini nga "iskemang *pastillas*" bangud ang suhol nga ginabaton sang mga upisyal nakaputos sa papel agud magadagway ini nga *pastillas* (kendi nga himo sa gatas).

Ginbuyagyag sang upisyal sang BI nga si Allison Chiong nga sekreto nga nagabaton ang ahensya sang P10,000 suhol sa kada mamumugon nga Chinese nga nagasulod sa pungsod kabaylo sang paghatag sang ispesyal nga serbisyo sa ila. Kahimbon sang BI sa iskema nga ini ang mga Chinese kag lokal nga *tour operator* (ahensya nga nagaasikaso sang byahe) nga ginapatihan kabahin sang sindikato nga nagadirihir sang modus sa Ninoy Aquino International Airport (NAIA) sa Manila.

Sa suhol nga masukot, P2,000 ang ginabulsa sang mga upisyal sang BI samtang P8,000 naman ang ginabahinbahin sang mga *tour operator* kag sindikato. Sa pagbuyagyag ni Chiong, kada upisyal nga nakadeploy sa Terminal 1 sang NAIA nagakubra sang indi magnubo sa P20,000 kada semana, P8,000 naman para sa mga ara sa Terminal 3. Maluwas sa kwarta, ginadalhan man sang mga kliyente nga Chinese sang libre nga panyaga ang mga upisyal.

Nagsugod ang iskema nga ini kadungan sang pagdagsa sang mga Chinese sa pungsod sadtong 2017. Halin sa tuig nga ini ginatantya nga may 1.8 milyon nga Chinese na ang nagsulod sa Pilipinas. Kon amo, posible nga nakabulsa na, sa kabilugan, ang mga upisyal sang nagalabot sa P10 bilyon nga suhol.

Madumduman nga sa pareho man nga tuig, mga Pebrero, ginpirmahan ni Duterte ang Executive Order (EO) 13 nga naga-institusyunalisa sa industriya sang Philippine Offshore Gaming Operators (POGO). Ang mga POGO nagatumod sa mga pasugalan nga ginapadalagan sang mga dumuluong nga kapitalista sa Pilipinas nga

nagahatag sang eksklusibo nga mga serbisyo sa dumuluong nga manugsugal paagi sa internet. Paagi sa mandu nga ini, naglatag sang mga pagsulundan kag direkta nga ginpaidalum sang rehimen ang pagdumala sa industriya sang POGO sa Philippine Amusement and Gaming Corp. (Pagcor) agud mahapos nga makasulod sa pungsod ang mga dumuluong nga mamuhunan.

Ginamaksimisa, pangunahon sang mga kapitalista nga Chinese, ang neoliberal nga mandu nga ini para makatukod sang mga *online* (de-*internet*) nga pasugalan sa pungsod, ilabi na nga iligal ang anumang sari sang pagsugal sa China. Sa panahon nga ina nag-umpisa nga nagdagsa sa pungsod ang ginatos ka libo nga Chinese agud magtrabaho lunsay sa mga lisensyado nga mga POGO kag sa ginatawag nga "fly-by-night" o yadtong mga wala lisensya kag iligal ang operasyon. Sa konserbatibo nga datos sang reaksyunaryo nga guberno, ginatantya nga 120,000 Chinese nga mamumugon ang subong nagatrabaho sa mga pasugalan sang 62 lisensyado nga operaytor sa pungsod. Pat-ud nga mas mataas pa ang numero nga ini bangud wala pa malakip sa tantya ang ginatos ka libo pa nga mga Chinese nga ginpalusot sang BI para iligal nga makatrabaho sa di-lisensyado nga mga pasugalan.

Kriminalidad sa mga POGO

Kadungan sa pag-uswag sang industriya sang POGO ang labi pa nga paglapnag sang iligal nga mga aktibidad sang mga sindikato nga Chinese sa pungsod. Nahayag sining nagligad nga mga bulan kon

paano ginagamit sang mga sindikato nga ini ang mga POGO bilang taguan sang prostitusyon kag droga. Imbolbado man sa mga kaso sang *money laundering* (proseso para pagguwaon nga ligal ang kwarta nga nakubra halin sa mga iligal nga aktibidad), pagdinaya, *kidnapping* kag *sex trafficking* nga nagabiktima indi lang sa mga suki kag mamumugon nga Chinese kundi pati man sa mga mamumugon nga Pilipino. Napamatud-an ini sa sunud-sunod nga mga reyd sang mismo mga pwersa sang reaksyunaryo nga estado sa mga POGO halin sang Septyembre 2019, kag pagkaaresto sang 639 nga mga Chinese nga imbolbado sa paghimo sang nagkalainlain nga iligal nga mga aktibidad.

Sang Pebrero 12, nag-atubang sa midya si Lai Yu Cian, 23, Taiwanese nga biktima sang *human trafficking* nga pilit nga ginpatrabaho sa isa ka POGO. Siling niya, siya ginrekrut sang isa ka Chinese para magtrabaho sa isa ka kumpanya sang *advertising*. Pero pag-abot niya sa Pilipinas sadtong Oktubre 2019, kinumpiska sang employer ang iya *tourist visa* (dokumento para makasulod sa pungsod) nga may epektibidad lang nga 30 adlaw kag pwersahan siya nga ginpatrabaho sa isa ka POGO sa Makati. Siling niya, ginapatrabaho siya sang tubtub 24 oras kada adlaw kag paliwat-liwat nga pisikal kag sekswal nga gin-abuso. Nagpahibalo siya nga mahalinaling ginpahug siya nga sakiton kag pagapatyon, pati ang iya nga pamilya.

Pangpahug sa iya sang mga employer nga may ara kuno sila nga "protektor" nga may mataas nga katungdanan sa reaksyunaryo nga guberno. Siya kuno si Michael Yang, kapitalista nga Chinese kag suod nga abyan kag adbayer ni Duterte sa mga halambalanon nga China, kag ginapatihan nga kahimbon ni Duterte sa ma-

"POGO...", *sundan sa pahina 8*

Makasaysayan nga kaso batuk sa *Red-tagging*, ginpasaka sang IBON

Sa pinakauna nga kahigayunan, nagpasaka sang administratibo nga reklamo sang Pebrero 10 ang IBON Foundation sa Office of the Ombudsman batuk sa mga upisyal sang reaksyunaryo nga gubyrno nga nagapanguna sa kampanya nga *Red-tagging* sang rehimen.

Lakip sa mga ginkasuhan sanday Maj. Gen. Antonio Parlade, Jr., kumander sang Southern Luzon Command; Presidential Communications and Operations Office (PCOO) Usec. Lorraine Badoy; kag National Security Adviser Hermogenes Esperon, Jr. Ang tatlo mga katapu sang National Task Force to End Local Communist Armed Conflict (NTF-ELCAC). Gina-pasabat sang IBON ang mga nasam-bit sa pag-abuso sa gahum kag pada-yon nga pagpahog sa mga indibidwal kag grupo nga nagasakdag sang tawhanon nga kinamatarung.

Kalakip sa mga pinakaulihi nga insidente sang hayagan nga pagpama-

hog ang pagtawag ni Badoy sa IBON nga “prente sang komunista” sa isa ka programa sa telebisyon sadtong ulihi nga simana sang Enero. Ini pagkata-pos ginpanginwala sang IBON ang mga peke kag mapaniplang nga datos nga ginabandera sang PCOO sa kampanya sini nga “Duterte Legacy.” Nag-agum sang malaparan nga pagkunderar si Badoy bangud imbes nga akuon ang pagsayup kag sabton ang mga palamangkutanon bahin sa manipulasyon nga ila nga ginhimo ginakusahan niya ang IBON nga tagasuporta sang Partido Komunista sang Pilipinas. Siling sang IBON, ginapakita sang mga atake kon paano ginapa-

singki sang Executive Order (EO) 70, nga nagtukod sa NTF-ELCAC, ang kampanya sang pagpamigos sang reaksyunaryo sang estado.

Sang Pebrero 9, nagpanawagan man ang Commission on Human Rights nga ibasura ang EO 70 bangud ginagamit lang kuno ini sang estado para hatagan rason ang mga pamahog kag atake batuk sa mga aktibista.

Kaangut sini, nagprotesta sang Pebrero 18 kag 19 ang mga empleyado sang gubyrno, sa pagpanguna sang All Government Employees Unity kag Courage, sa Quezon City para ipanawagan ang pagbasura sa EO 70. Siling nila, ginabutang sini sa delikado ang kabuhi sang mga katapu sang unyon kag ginapahog ang mga empleyado nga nagahiliusa para pangapinan ang ila nga mga kinamatarung paagi sa pag-union. **AB**

“POGO...,” mula sa pahina 7

laparan nga produksyon kag pagbaligya sang shabu sa Mindanao kag Luzon. Suno sa mga report, si Yang ang nagakontrol sa kumpanya nga Xionwei Technology nga nakabase sa Davao kag lakip sa mga POGO nga ginahatagan sang lisensya sang rehimen. Direkta nga ginapadalagan sang Xionwei ang mga pasugalan sang pito ka subsidyaryo sini (Oroone Inc. sa Cagayan de Oro; Invech Treasure Processing Corp, Van Gogh BPO Inc., First Greater Computer Technologies Inc., kag Big Emperor Technology Corp. sa Metro Manila; Invech Treasure Processing sa Cebu; kag Shidaikeji Technology sa Pampanga). Pina-kadaku sa mga ini ang Shidaikeji nga may 22 pasugalan sa Clark, Pampanga nga anay ginapanag-iyahan sang kapitalista nga Chinese nga si Jack Lam nga nadalahig sa pagpasulod sang 1,316 nga ilegal nga mamumugon nga Chinese sang Disyembre 2016.

Nahayag man nga nagtaas ang numero sang mga kaso sang *kidnapping* nga ginadalahigan sang mga Chinese halin sa 34 sang 2018 pakadto 58 sining 2019. Sa mga biktima sadtong nagligad nga tuig,

31 ang may angut sa mga POGO kag ginapatihan gindukot bangud sa nagatinangkang nga utang halin sa mga *loan shark* o sindikato nga usureng Chinese.

Wala sang benepisyo

Baliskad sa mga pahayag sang mga upisyal sa ekonomya sang rehimen, wala sang direkta nga benepisyo sa pumuluyo ang pag-uswag sang industriya sang POGO. Artipisyal lang sini nga ginpasikad ang industriya sang *real estate* paagi sa pagrenta sang mga Chinese sa minilyon nga metro-kwadrado nga komersyal nga espasyo kag mga yunit sa mga *condominium* para sa operasyon sang mga POGO kag bilang puluy-an. Ang ekonomiko nga penomenon nga ini indi produktibo kag wala sang naamot para pauswagon ang pangabuhian sang pumuluyo. Ang solo nga nakabenepisyo lang diri amo ang mga opereytor kag ang kahimbon nila nga mga burgis kumprador sa *real estate*.

Importante man nga punto nga kadam-an sang mga opereytor sang POGO eksklusibo nagaempleyo lang sang mga mamumugon nga Chinese. Sa konserbatibo ang datos sang reak-

syunaryo nga gubyrno, ginatantya nga walo sa kada napulo ka mamumugon sa mga POGO nga dumuluong. Pat-ud nga mas malala pa ang tum-basan nga ini sa di-lisensyado nga mga POGO. Kon amo, indi matuod nakatuga ang industriya sang bastante nga trabaho para sa pumuluyo.

Pareho sang iban pa nga mga korporasyon, obligado ang mga POGO nga magbayad sang buhis sa reaksyunaryo nga gubyrno, ugaling, napamatud-an nga 50 opereytor sini ang wala nagabayad. Naglab-ot sa P50 bilyon ang kabilugan nga utang nga buhis sang mga opereytor nga ini. Ang solo nga nasukot lang sang Pagcor halin sa ila amo ang P8 bilyon para sa regulasyon. Ara sa duha ka porsyento lang kuno ini sa kabilugan nga ginkita sang mga POGO sa pungsod nga ginatantya nga malab-ot na sa ginatos ka milyon nga piso. Ang kantidad nga ini nagaderetso sa bulsa sang mga opereytor sang POGO kag wala ginapanginpuslan sang pumuluyo. Luwas pa sa kantidad nga ini ang buhis nga wala masukot sa mga mamumugon nga Chinese nga ilegal nga nagatrabaho sa pungsod. **AB**

Sin-o ang makapanginpulos sa Sangley Airport Project?

Lakip ang Sangley Point International Airport Project sa Cavite City sa mga ginratsada nga proyekto sang rehimen nga Duterte sa idalom sang programa nga Build, Build, Build. Pormal nga gin-inagurahan mismo ni Duterte ang nasambit nga proyekto sang Pebrero 15, walo ka bulan lang pagkatapos niya nga imandu nga isaylo sa nasambit nga airport ang lokal nga mga pangpubliko nga byahe kag pribado nga mga operasyon nga pangkahanginan.

Gintapalan niya ang gutok kag ang nagataas nga demand sa Ninoy Aquino International Airport (NAIA) sa pungsudnon nga kapital para iduso ang ekspansyon sang Sangley Airport sa 1,400 ektarya nga eryang reklamasyon sa kaiping sang Danilo Atienza Air Base. Magatukod kuno diri sang apat ka runway (alagyan sang mga eroplano) kag terminal nga may kapasidad nga maghatag sang serbisyo sa 100 milyon nga pasahero kada tuig. Pareho nga kabangdanan ang gingamit niya para iratsada ang pagtukod sang New Manila International Airport (o mas kilala bilang Aerotropolis) sa Bulacan kag ang ekspansyon kag pribatisasyon sang Clark International Airport sa Pampanga.

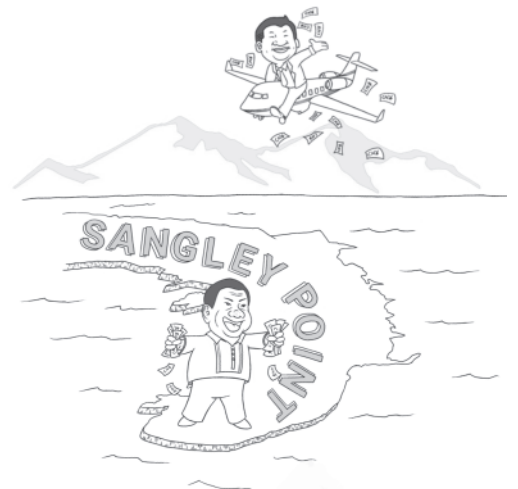
Ipatuman ang proyekto sa bala-yon sang "hybrid" o ginbag-o nga public-private-partnership (PPP) nga nagakahulugan nga direkta nga pagapas-anon sang pumuluyo ang gastuhon para diri sa porma sang buhis. Sigurado nga makahakot naman sang binilyon nga pondo ang mga dalagku nga kumprador kag burukrata-kapitalista, kahimbon sang imperyalismo nga China, halin sa engrande nga proyekto nga pang-imprastrutura nga ini.

Ginpadya sang rehimen sang Disyembre 17 ang P550-bilyon nga kontrata para sa pagpauswag sang Sangley Airport sa konsorsyum nga ginakomposar sang MacroAsia Corp. kag China Communications Construction Company Ltd. (CCCC). Wala sang nakaaway ang konsorsyum nga ini sa bidding bangud ini lang ang nag-aplay para sa nasambit nga proyekto.

Ang MacroAsia Corp., nga mayorya nga sapi sa konsorsyum, ginapamunuan sang kapitalista nga si Lucio Tan, ang ika-anom nga pina-

kamanggaranon nga indibidwal sa pungsod nga nakalista sang \$3.6-bilyon nga balor sang pagpanag-iya (o P180 bilyon sa bayluhanay nga \$1=P50) sang nagligad nga tuig. Ginapanag-iyahan man niya ang Philippine Airlines, Asia Brewery, kag Fortune Tobacco. Ang mga kumpanya nga ini lunsay notoryus sa mapintas nga pagbungkag sang mga unyon, iligal nga pagpahalin sang mga mamumugon kag malaparan nga pagpatuman sang kontraktwalisasyon kag iban pa nga indi patas nga areglo sa pagtrabaho.

Kasosyo ni Tan sa konsorsyum ang CCCC, kumpanya nga ginapanag-iyahan sang gubyerno sang China nga nadalahig sa tuman ka damo nga anomalya. Notoryus ini sa pagpang-agaw sang teritoryo sang Pilipinas, kagarukan kag pagpang-suhol. Gamit ang CCCC, nagahimo



ang China sang iligal nga reklamasyon kag nagatukod sang artipisyal nga mga isla sa West Philippine Sea. Nagatukod diri ang China sang mga istruktura nga militar para pabaskugon ang away sini sa pagpang-agaw sang teritoryo sang Pilipinas. Resulta sang reklamasyon sini ang malaparan nga pagkasamad sang mga bahura, partikular sa bahin sang Zambales kag Palawan.

Nabuyagyag man sang 2009 nga nakighimbon ang CCCC sa lokal kag dumuluong nga mga kumpanya kag nagapangbayad sa mga upisyal sang reaksyunaryao nga gubyerno para mapadaog ang \$150-milyon (P7.5 bilyon) kontrata para sa una nga hugnat sang Philippine National Roads Improvement and Management Project sa idalom sang rehimen nga Aquino III. AB

Wala sang bangkil nga deklarasyon batuk sa reklamasyon

KADUNGAN SA PAG-INAGURAR sa Sangley Airport, nagpahayag ang demagogo nga si Rodrigo Duterte nga ginadumilian na niya ang anuman nga proyekto nga reklamasyon sa Manila Bay sang mga pribado nga kumpanya tubtub matapos ang iya nga termino. Ugaling, wala sang bangkil ang pahayag nga ini bangud gin-ako man niya nga wala na siya sang mahimo para untaton ang mga proyekto nga naaprubahan na.

Sa partikular, ginpangapinan niya ang 407-ektarya nga proyekto nga reklamasyon sa Manila Bay City of Pearl, isa sa mga yabi nga proyekto nga ginduso mismo ni China Pres. Xi Jin Ping bilang kabahin sang Belt & Road Initiative sa Pilipinas. Ginpadya sang rehimen ang proyekto nga ini sa UAA Kinming Group Development Corp., kumpanya nga ginapamunuan ni Jose Kho, bilyunaryo nga taga-Hongkong nga kilala nga masupog nga tagasuporta kag malapit nga abyan ni Duterte.

Lakip man sa proyekto nga gin-aprubahan na ang katambi nga 50-ektarya nga Harbour Center Reclamation Project R-II Builders sang burges kumprador nga si Reghis Romero nga nadalahig sini lang sa malaparan nga pagpahalin sang mamumugon sa piyer sang Manila (*Basahon ang kaangut nga arti-*

"Reklamasyon..." sundan sa pahina 10

Atake sa ABS-CBN: atake sa pangabuhian kag demokrasya

Nag-ani sang suporta ang kumpanya sang midya nga ABS-CBN kag mga empleyado sini halin sa nagkalainlain nga grupo kag personalidad pagkatapos magpasaka sang petisyon nga *quo warranto* si Solicitor General Jose Calida sa Korte Suprema batuk sa kumpanya sang Pebrero 10. Makaligad ang isa ka semana, liwat nga nagpasaka si Calida sang “gag order” (petisyon para pahipuson) agud dumilian ang istasyon kag mga indibidwal nga maghambal bahin sa isyu.

Sa petisyon nga *quo warranto*, ginapangayo ni Calida sa korte nga bawion ang prangkisa sang korporasyon bangud nagalapas kuno ini sa mga pagsulundan sang ila subong nga prangkisa. Nakapundo sa reaksyunaryo nga Kongreso ang mga resolusyon para magpalawig sa prangkisa sang kumpanya nga nakatalana nga matapos sa masunod nga bulan.

Mabaskog nga ginpanginwala kag ginkundenar sang kumpanya ang mga akusasyon kag tikang ni Calida nga siling nila isa ka maathag nga tuyo nga pagpresyur sang rehimen.

Nag-umpisa ang pagpresyur sa ABS-CBN sang pahugon ni Rodrigo Duterte nga ipasara ini bangud wala kuno ginpalayag sa ere ang iya mga anunsyo sadtong eleksyon 2016.

Kon indi maaprubahan ang prangkisa, may katalagman nga magsara ang ABS-CBN kag madulaan sang trabaho ang ginatantya

11,000 sini nga empleyado.

Sang Pebrero 19, ginsumiter sang National Union of Journalists of the Philippines sa reaksyunaryo nga Kongreso ang natipon sini nga mga pirma agud ipanawagan ang gilayon nga pagtalakay sang isyu sa Kongreso kag pagpalawig sa prangkisa sang ABS-CBN. Kada Biyernes naman nagalunsar ang nagkalainlain nga grupo sang midya sa nagkalainlain nga bahin sang pungsod bilang suporta sa away sang kumpanya kag mga mamumugon sini. Nag-umpisa ang mga protesta sadtong Enero 19.

Sining Pebrero 14, naglab-ot sa 500 empleyado sang kumpanya, mga mamumugon sa midya kag mga tagasuporta ang nagtipon sa atubang sang tarangkahan sang ABS-CBN sa Quezon City. Panawagan nila nga pungan ang pagsara sang kumpanya, ang atake sa mga mamumu-

gon sini kag sa kinamatarung sa hilway nga pagpahayag.

Ginhangkat sang NUJP ang reaksyunaryo nga Kongreso nga manindugan kag indi magpabuyo sa rehimen nga dingutan ang ABS-CBN sang husto nga proseso. Siling nila, atake ini sa kinamatarung sa pagpahayag ilabi na nga naghalin mismo ang pagpamahug kay Duterte.

Suno naman sa Photojournalists' Center of the Philippines, indi lang kawad-on sang pangabuhian ang tugahon sang pagsara sang kumpanya kundi pagkuga sa demokrasya kag kinamatarung sang pumuluyo sa impormasyon.

Ginganyat man sang progresibo nga grupo nga Altermidya ang pumuluyo nga manindugan para sa kamatuoran kag demokrasya. Siling sini, indi dapat mahadlok sa mga kaaway sang kahilwayan sa pagpahayag.

Luwas diri, nagkalainlain nga grupo sang midya kag personalidad ang nagpahayag sang pagpakig-isa sa ABS-CBN. Madamu nga indibidwal man ang nagpabutyag sa *social media* sang ila pagsuporta sa ABS-CBN. AB

Paghimakas sang mga mamumugon sa Harbour Centre

NAGLUN SAR SANG PROTESTA nga “Black Valentine’s Day” ang mga katapu sang Unyon ng mga Manggagawa sa Harbour Centre sa piyer sang Manila sang Pebrero 14 agud pakamalauton ang kawad-on sang tagipusuon sang kapitalista nga si Reghis Romero, tag-iya sang Manila Harbour Centre (MHC). Ini agud ipamilit nga ibalik ang 253 mamumugon kag lider-union nga ginpalalin ni Romero sa kumpanya sang Enero 6. Ginempleyo ni Romero ang mga obrero bilang kontraktwal paagi sa ahensya nga Grasials Corp.

Ginkundenar man sang mga mamumugon ang indi pagsunod ni Romero sa mandu sang Department of Labor and Employment para sa regularisasyon sang 378 mamumugon nga kontraktwal.

Naparalisa ang paggwa-sulod sang mga kargamento sa pwerto sa duha ka oras nga piket sang mga obrero. AB

“Reklamasyon...,” halin sa pahina 9 kulo sa pareho nga pahina).

Ang nasambit nga mga proyekto magapalayas kag magawasak sa pangabuhian sang ginatantya 100,000 residente sa Baseco, Parola, Tondo Foreshoreland kag Malate.

Bilang sabat, ginhangkat sang Pambansang Lakas ng Kilusang Mamamalakaya ng Pilipinas (Pamalalakaya) si Duterte sa isa ka pahayag sang Pebrero 17 nga magpirma sang isa ka mandu ehekutibo nga nagamandu nga ibasura kag untaton ang tanan nga proyekto sang reklamasyon sa Manila Bay.

Kadungan sini, nagprotesta kag nagpasaka sang reklamo ang mga mangingisda kag katapo sang Pamalakaya sa Office of the Ombudsman batuk kay Mayor Lani Mercado-Revilla sang Bacoor City. Gusto nila nga paimbestigahan ang pagpahanugot niya sa duha nga mapandambong nga proyekto nga reklamasyon nga nagahalit sa kapalibutan kag pangabuhian sang mga mangingisda sa syudad. Sang Pebrero 21, liwat nga nagprotesta ang Pamalakaya sa Anda Circle, Intramuros para manawagan sa reaksyunaryo nga lokal nga gubyerno nga magpagwa sang ordinansa para pauntaton ang mga proyekto nga reklamasyon sa Manila Bay. AB

Saot-protesta para sa pangabuhian, kinamatarung

Nagtipon sa Mendiola, Manila ang mga progresibo nga grupo para sa tuigan nga One Billion Rising (OBR) sang Pebrero 14. Ginpangunahan sang Gabriela ang programa kag saot-protesta.

Umpisa 2012 kada tuig na nga ginahimo ang OBR, isa ka kampanya sang paghiliusa sang mga kababainhan sa bilog nga kalibutan para bataan ang kalakasan sa kababainhan kag mga bata. Ginpartisipahan ini sang masobra 200 ka pungsod sa bilog nga kalibutan.

Subong nga tuig, sa tema nga “Raise the Vibration, Rise for Revolution” gindala nila ang paghiliusa batuk sa pagkaguba sang kapalibutan, kadaluk sang mga korporasyon kag pagpugong sang mga maki-tuo nga gubyerno sa tawhanon nga kinamatarung.

Nakig-isa ang mga kababainhan sa

panawagan sang mga mangunguma nga “Rise for Rice” (Manindugan para sa Bugas) batuk sa paantus nga Rice Liberalization Law sa una nga tuig sang anibersaryo sang pag-aprubar sini.

Suno sa IBON, ginatantya nga napyerde sang P84.4 bilyon ang masobra sa duha ka milyon nga mangunguma sang 2019 bangud sa pagngubo sang presyo sang palay. Katumbas ini sang P35,328 kada mangunguma.

Nakig-isa man ang mga kababainhan sa pagtindog sang mga Lumad batuk sa padayon nga pagpamigos kag pasista nga atake sa ila nga kubay.

Sang Pebrero 13, nagtambong

ang internasyunal nga representante sang OBR nga si Monique Wilson kag aktres nga si Mae “Juana Change” Paner sa programa sa Davao City. Naglunsar man sang pareho nga mga protesta sa syudad sang Cebu, Baguio, Iloilo kag iban pa.

Samtang, nagprotesta man ang Gabriela sang Pebrero 21 sa atubang sang Camp Aguinaldo, Quezon City para ipanawagan nga isaylo sa New Bilibid Prison si US Marine Private First Class Joseph Scott Pemberton. Ginhangat nila ang reaksyunaryo nga gubyerno nga tindugan ang pagbasura sa Visiting Forces Agreement kag silutan si Pemberton nga nagpatay sa *transwoman* nga si Jennifer Laude sang 2014. AB

Defend Mindanao, gintukod

GINTUKOD SANG KARAPATAN kag iban pa nga progresibo nga mga grupo ang Defend Mindanao sang Pebrero 12 sa upisina sang Commission on Human Rights sa Quezon City. Isa ini ka alyansa sang mga organisasyon nga nagapangapin sa mga aktibista kag tagapangapin sang tawhanon nga kinamatarung sa Mindanao. Sa atubang ini sang pataratas nga paglapas sa tawhanon nga kinamatarung sang mga aktibista.

Madumduman nga sang Marso 2019, ginpasakaan sang himu-himo nga mga kaso kriminal ang 468 indibidwal kag aktibista sa Caraga kag Northern Mindanao. Lakip sa ginkasuhan ang mga lider sang Alliance of Concerned Teachers kag Rural Missionaries of the Philippines.

Ginapanawagan sang Defend Mindanao ang pagbasura sa mga kaso kag gilayon nga paghilway sa mga bilanggo pulitikal. Isa sa mga nanguna sa pagtukod sa Defend Mindanao si Rep. Eufemia Cullamat, lider-Manobo kag tiglawas sang Bayan Muna Partylist. AB

Apat nga Pulang hangaway, brutal nga ginpatay sang AFP

Tatlo ka Pulang hangaway ang ginpatay sang 81st IB sa Barangay Namatican, Sta. Lucia, Ilocos Sur sang Pebrero 13. Suno sa imbestigasyon sang Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Ilocos, gindukot sang mga suldado sanday Julius “Ka Goyo” Marquez, Ennabel “Ka Onor” Balunos kag Ma. “Ka Ricky” Finela Mejia sa ila nga ginadayunan. Pagkatapos sini gintiro ang tatlo nga wala na sang ikasarang magbato. May mga marka man sa ila nga mga lawas sang grabe nga tortyur nga naagyan.

Ginpamatud-an sang mga residente sa lugar nga wala sang natabo nga inaway, liw-as sa ginlubid nga binutig sang militar kag pulis nga napatay kuno ang mga Pulang hangaway sa engkwentro.

Naghalad ang BHB-Ilocos sang pula nga saludo sa tatlo nga namartir. Nangako ang BHB-Ilocos nga agumon ang rebolusyonaryo nga hustisya para sa tatlo ka Pulang hangaway nga ginmasaker sang mga pasista.

Mabaskog man nga ginkundenar sang BHB-Far Southern Mindanao Region (FSMR) ang brutal nga ginpatay sang mga tropa sang 39th IB kay Juanita Dore “Ka Maring/Isay” Tacadao sang Pebrero 14 sa Sityo Lacobe, Barangay Malabuan, Makilala, North Cotabato. Suno sa BHB,

mahina kag wala na sang ikasarang magbato si Ka Maring. Para hatagan rason ang ginpatay, ginpagwa sang AFP nga armado si Ka Maring kag may dala pa kuno nga eksplosibo.

Suno sa BHB-FSMR, antes patyon si Tacadao nagbulig siya sa komunidad sang mga mangunguma nga napilitan magbakwit sang nagligad nga tuig bunga sang pagpanghalit sang linog.

Ginpasidunggan sang BHB-FSMR kag sang bilog nga rebolusyonaryo nga hublag sa rehiyon si Ka Maring nga naghalad sang masobra tatlo ka dekada nga pagalagad sa pumuluyo. Nangin kabahin si Ka Maring sang malaparan nga pagpalapad sang baseng masa kag sang mga madinalag-on nga paghimakas masa sa rehiyon. AB

Iligal nga pag-aresto sa Tacloban 5

Dungan nga ginreyd sang mga pwersa sang Criminal Investigation and Detection Group, PNP-Tacloban kag mga suldado ang mga upisina sang Bayan-Eastern Visayas sa Fatima Village, Banezville, Barangay 77 kag upisina sang Eastern Vista sa Calanipawan Road sang Pebrero 7, ala-una sa kaagahon. Iligal nga gin-aresto sa reyd sanday Marissa Cabaljao sang People Surge upod ang iya isa ka tuig nga anak; Frenchiemae Cumpio, ehekutibo direktor sang Eastern Vista; Alexander Philip Abinguna sang Karapatan; Mira Legion sang Bayan; kag Mariell Domanguil sang Rural Missionaries of the Philippines.



Pwersahan nga ginsulod sang 150 armado nga elemento ang upisina kon sa diin nagatulog sanday Abinguna, Legion, Cabaljao kag iya anak. Pila ka minutos pagkatapos sila paggwaon, nagtanum sang ebisdensya nga mga pusil kag gamit sa paghimo sang eksplosibo. Sa ikaduha nga upisina, nakabugtaw lang si Cumpio nga may nakatumod nga pusil sa iya dughan. Ginkuha man sang mga pulis ang pondo sang upisina kag ginpaggwa nga pondo kuno ini sang rebolusyonaryo nga hublag. Nagtanum man sa upisina sang ebisdensya nga pusil, granada kag bandedera nga may maso kag garab.

Nakadetiner subong ang lima sa PNP Regional Office-8 sa Palo, Leyte. Ginkasuhan sila sang *illegal possession of firearms and explosives*. Sanday Legion kag Cabaljao gintugutan nga magpyansa.

Sa Surigao City, iligal nga gindakup sang gintingub nga pwersa sang AFP kag Sibagat-PNP si Nestor

Amora base sa himu-himo nga kaso sang *kidnapping* kag *illegal detention* sang Pebrero 10. Lakip si Amora sa 458 indibidwal nga gin-angut sa pagreyd sang BHB-NEMR sa detatment sang CAFGU sa New Tubigan, Sibagat, Agusan del Sur sadtong Disyembre 2018.

Si Amora kilala nga negosyante kag nangin kapitan sa Barangay Banza sa Butuan City halin 2007 tubtub 2018. Siya man ang nangin pangulo sang Butuan City Association of Barangay Captains kag katapu sang Sangguniang Panlungsod halin 2010 tubtub 2018. Nagdalagan man siya bilang bise-alkalde sa idalum sang PDP-Laban sadtong eleksyon 2019. Nagsuporta si Amora sa Bayan Muna Partylist kag sa kandidato sa pagka-senador sang Makabayan.

Pagpamatay. Ginpatay sang mga ahente sang AFP ang lider-minero nga si Adonis Shu sang Pebrero 10 sa Sityo Iraan, Magara, banwa sang Roxas, Palawan. Si Shu kilala

nga tagapangapin sang kinamatarung sa pangabuhian sang magagmay nga mga minero sang bulawan sa Roxas. Bangud diri, gin-akusahan siya sang militar nga katapu kuno sang BHB kag aktibo nga tagasupporta sang rebolusyonaryo nga hublag. Antes ang pagpatay madamu nga beses na siya nga nakabaton sang pamahug halin sa militar kag pilit nga ginapasurender bilang katapu sang BHB.

Pagdukot. Sa Quezon, duha ka manugniyog nga katapu sang Coco Levy Funds Ibalik sa Amin (Claim)-Quezon ang gindukot sang mga tropa sang 85th IB sang Pebrero 3. Ginkilala ang mga biktima nga sanday John Ardy Cacao kag Jason Calusin nga ulihi nga nakita sa Barangay Cagsiay 3, Mauban, Quezon. Nagkadto na ang ila mga kapamilya sa nagkalainlain nga upisina sang reaksyunaryo nga gubyerno lakip na ang hedkwarters sang Southern Luzon Command agud hibalon kon sa diin ang mga biktima pero napasalawan sila nga makuha ang sabat.

Pagpangluthang. Ginpangluthang sang nagaoperasyon nga mga tropa sang 24th IB ang anum nga pamatan-on nga nagapangisda lang sa Barangay Lan-ag, Lacub, Abra sang Pebrero 17. Masunod nga adlaw, nagkadto sa lugar ang tagabaryo agud pangitaon ang ila mga kadugo ugaling gindumilian sila sang mga suldado. Sang sila magkitaay sa ila mga pamilya, ginsaysay sang mga biktima ang grabe nga kahadlok nga gindulot sang insidente. Agud tabunan ang krimen, ginpaggwa sang 24th IB nga mga armado nga makawat kuno ang mga biktima, balisk sa pahayag sang mga residente.

Ispesyal nga pagtrato kay Palparan sa bilangguan

NAGPASAKA SANG MOSYON ang Nation Union of People's Lawyers (NUPL) sa Regional Trial Court of Malolos City, Branch 15 sang Pebrero 18 agud pauntaton ang ispesyal nga pagtrato kay Palparan kag dulaon ang anuman nga ispesyal nga pribilehiyo nga ginhatag sa iya. Suno sa NUPL, madugay na nga nakakulong si Palparan sa Directorate for Reception and Diagnostics (DRD) sa New Bilibid Prison sa Muntinlupa, isa ka pasilidad nga indi mahimo nga pagahunungan sang mga bilango sang masobra 60 adlaw. Suno sa NUPL, si Palparan ang nagaserbi nga mayor sa masobra 1,500 bilango sa DRD. Ginbuyagyag man sini nga ginatugutan si Palparan nga maggamit sang kompyuter, internet kag ginahatagan sang iban pa nga pribilehiyo nga ginadumili sa iban nga bilango.

Ginpamilit sang NUPL nga dapat pagabayaran ni Palparan ang iya mga krimen. Ginhusgahan sang reaksyunaryo nga korte si Palparan sang tubtub buhi nga pagkabilanggo angut sa pagdukot, pagdetiner kag pagtortur sa mga estudyante nga aktibista nga sanday Sherlyn Cadapan kag Karen Empeno. AB

Iligal nga pag-aresto kag pagpanghalughog sa Bicol

Iligal nga gin-aresto sang gintingub nga pwera sang 2nd IB, Military Intelligence Company kag Philippine National Police ang apat nga residente sang Sityo Taytay, Barangay Maglambong, banwa sang Monreal, Masbate sang Pebrero 10, alas-tres sang kaagahon. Ginkilala ang mga biktima nga sanday Alex Almozara, Jun Betangcor, Gina Almozara kag Aljon Alminana nga ginaakusahan sang mga suldado kag pulis nga mga katapu kuno sang Bagong Hukbong Bayan (BHB). Iligal man nga ginhalughog ang mga balay sang mga biktima nga nagresulta sa pagkasamad sang ila mga propyedad kag balay.

Sang Pebrero 9, una nga gin-aresto sang mga pasista si Vicky Almozara nga residente man sang kaingod nga Sityo Cogon sa pareho nga barangay. Ginpasibangdan man siya nga katapu sang BHB.

Sa Sorsogon, 70 residente sang banwa sang Barcelona ang ginpilit sang militar nga magsurender bilang katapu sang BHB sang Pebrero 15. Sa Matnog kag Bulan, nagpamalabay ang mga pasista agud pahugon kag paandaman ang mga ginaakusahan nila nga tagasuporta sang rebolusyonaryo nga hublag o paryente sang mga Pulang hangaway. Ginpresyur man ang mga akti-

bista kag lider-masa nga indi magpasakup sa kahublagan masa sa kasyudaran.

Sa Camarines Sur, ginsalakay sang mga pwera sang 505th Provincial Mobile Force, Regional Mobile Force kag Lagonoy-PNP ang mga balay sa Barangay Gubat, Lagonoy sang Enero 30. Lakip sa ginhalughog ang mga balay nanday Emerlita Velasco, Domingo Velasco, Hermina Saor, Manases Casabuena kag Roger San Juan. Gin-aresto sang mga nagaoperasyon nga tropa si San Juan pagkatapos tamnan sang ebidensya nga granada ang iya balay.



Mga opereytor kag drayber sang dyip, nagprotesta

SA PAGPANGUNA SANG Pinagkaisang Samahan ng mga Tsuper at Operator Nationwide (Piston), naglunsar ang mga drayber kag opereytor sang dyip sang pungsodnon nga koordinado nga paghulag sang Pebrero 17. Ginpahayag nila ang ila pagpamatuk sa korporatisasyon sang mga dyip sa bilog nga pungsod.

Nagtigayon sang programa ang mga lokal nga asosasyon sang mga drayber sa Pampanga, Iloilo, Baguio kag Legazpi City. Sa Davao City. Gintukod man sang mga drayber kag opereytor ang Dabawenyong Kontra Jeepney Phaseout Coalition sang Pebrero 18.



P95.3-bilyon utang sang mga kumpanya sa kuryente

Nabayagyag sang Pebrero 19 nga may ara pa nga P95.3 bilyon utang sa reaksyunaryo nga estado ang mga pribado nga kumpanya kag kooperatiba sa kuryente. Bisan pa nga pila na ka dekada nga nagakita kag dominado sang mga ini ang industriya sang kuryente, napaslawan gihapon ang POWER Sector Assets and Liabilities Management Corp. (PSALM) nga sukton ang mga kumpanya. Ang PSALM ang ahensya nga nagadumala sa pribatisasyon sang pangpubliko nga mga asset sa nasambit nga sektor.

Pinakadaku diri ang P23.9-bilyon nga utang sang San Miguel Corporation (SMC) sang kapitalista nga si Ramon Ang, ang ika-walo nga pinakamanggaranon nga indibidwal sa pungsod nga nakalista sang \$2.8 bilyon nga balor sang pagpanag-iya sang nagligad nga tuig (o P140 bilyon sa bayluhanay nga \$1=P50). Nagasunod man diri ang P14.9-bilyon utang sang Manila Electric Company (Meralco) ni Manuel V. Pangilinan, ikaduha nga pinakamanggaranon sa

pungsod nga nakalista man sang \$6.6 bilyon (o P330 bilyon). Kontrolado sang SMC ang masobra sangkap-at sang kabilugan nga suplay sang kuryente sa bilog nga pungsod. Lakip man diri sa nakalista sang bilyon nga utang ang mga kumpanya sang Filinvest group (P3.8 bilyon) sang pamilya nga Gotianun kag Northern Renewables (P4.19 bilyon) sang pamilya Garcia.

Guwa sa P95.3-bilyon nga utang sang nasambit nga mga kapitalista,

obligado ang PSALM nga manukot sang dugang nga P326.9 bilyon bilang bayad sa napribatisa nga mga aset. Kalakip sa mga kinahanglan nga sukton ang kumpanya nga Waterfront Mactan Casino Hotel ni William Gatchalian, amay sang senador nga si Sherwin Gatchalian, nga nakalista sang P87-bilyon nga utang sang nagligad nga tuig. Ginbasura na ang konsesyon sang nasambit nga kumpanya sang Oktubre 2019.

Kon indi mabayaran ang mga utang nga ini pag-abot sang 2026 kon sa diin natalana nga bungkagon ang PSALM sigurado nga igapasa sang reaksyunaryo nga gubyerno ang utang sang mga kapitalista sa mga konsyumer paagi sa pagpataas sang pagsukot sa kuryente.